

Sv. Agnesa z Montepulciana učila, ako sa dokonale modliť

Branislav Krasnovský

21. apríla 2023 ✝ Cirkev História

Sv. Agnesa z Montepulciana patrí k sväticiam, ktoré kládli vo svojom živote veľký dôraz na modlitbu a jej formy, pričom sa dokázala hlboko ponoriť do kontemplatívnej modlitby. Sväticu si nesmierne vážila aj sv. Katarína Sienská, označiac ju titulom „slávna matka“ – vyzdvihovala jej pokoru a dobrotu ako jej najväčšie čnosti.

Sv. Agnesa z Montepulciana

zdroj: flickr.com / Lawrence OP

Dieťa, ktoré už od útleho detstva túžilo stať sa mníškou

Sv. Agnesa z Montepulciana sa narodila v šľachtickej rodine 28. januára 1268 v blízkosti Trasimenského jazera. Mesto Monte Pulciano bolo v tom čase súčasťou Pápežského štátu.

Už od raného veku udivovala celé okolie svojou múdrosťou a hlbokou vierou. Bola nesmierne skromná a poslušná, v chráme vždy dychtivo počúvala kázne a hlboko precítovala Svätú omšu. Rada sa hrávala s rovesníkmi, hry však veľmi často prerušila a šla do kostola, kde sa vrúcne modlila. Dokázala hodiny vo vytržení stáť pred obrazmi Nášho Pána Ježiša Krista alebo Panny Márie.

Keď sa jej pýtali, prečo sa tak veľa modlí, odpovedala že sa modlí slabo a nehodne. Že by sa rada naučila dobre modliť a že sa musí pripraviť na svoju úlohu, ktorú jej dal Náš Pán Ježiš Kristus. Mala asi 6 rokov, keď začala hovoriť o tom, že chce odísť čo najskôr do kláštora.

Keď mala 9 rokov, presvedčila svojich rodičov, aby jej dovolili vstúpiť do františkánskeho ženského kláštora v Montepulciane. Aj rodičia sv. Agnesy boli zbožne veriaci katolíci.

Kláštorné sestry patrili k veľmi prísnej vetve františkánskej rodiny – žili jednoduchým a nábožným kontemplatívnym spôsobom života, ktorý sa malej Agnese nesmierne páčil. Pre vstup do kláštora dostala špeciálne povolenie od pápeža Mikuláša III. (1277 – 1280), pretože za bežných okolností bol vstup do kláštora vo veku 9 rokov v rozpore s cirkevným právom.

V noviciáte mladé adeptky vychovávala skúsená a zbožná rehoľníčka Margita. Sv. Agnesa si zakrátko svojou nevinnosťou, pokorou, miernosťou, poslušnosťou a nábožnosťou získala srdcia všetkých mníšok. Keď raz kláštor v rámci inšpekcie navštívila vybraná opátka, skúsenému oku rehoľníčky neunikla zbožná novicka. Tá potom na adresu sv. Agnesy z Montepulciana vyriekla prorocké slová: „*V tomto kláštore sa nachádza perla, ktorá bude vzorom pre budúce rehoľníčky rovnako, ako je vzorom jej patrónka sv. Agnesa Rímska, mučeníčka katolíckej Cirkvi.*“

V roku 1281 vládca Orvietta a Procena pozval mníšky z Montepulciana, aby založili v Procene nový kláštor. Medzi mníškami, ktoré prišli do Procena bola aj vtedy ešte len 15-ročná Agnesa, ktorá bola čoskoro vymenovaná za kvestorku. Starala sa o kuchyňu, špajzu, prádlo v kláštore a túto prácu vykonávala s jej vlastnou dôslednosťou a zodpovednosťou.

Napriek tomu, že mala práce veľmi veľa, nezanedbávala modlitby a vnútornú kontempláciu, takže bola veľkým príkladom aj pre staršie a skúsenejšie sestry. Veľkou duchovnou pomocou pre sv. Agnesu v Procene bola sestra Margaréta, ktorá ju formovala už v čase, keď ako 9-ročné dievčatko vstúpila do kláštora v Montepulciane.

Giovanni Battista Tiepolo, *Panna Mária sa zjavuje dominikánskym svätcom*

zdroj: wikimedia commons

Sestra Margaréta spolu so sestrou Agnesou usporiadali pomery v procenskom kláštore tak, že sa kláštor svojou zbožnosťou, disciplínou a kontemplatívnou modlitbou preslávil nielen v celom Taliansku, ale stal sa známym aj vo Francúzsku a Španielsku. Približne okolo roku 1284 bola sv. Agnesa vybraná za predstavenú procenského kláštora a pápež Martin IV., podobne ako pred niekoľkými rokmi pápež Mikuláš III., urobil v prípade sv. Agnesy z Montepulciana opäť vekovú výnimku z cirkevného práva. Napriek jej nízkemu veku povolil jej voľbu za opátku.

Opátka, ktorá nedávala príkazy, ale radšej išla osobným príkladom

O sv. Agnese jej životopisci zaznamenali, že si bola veľmi dobre vedomá svojho mladého veku a zodpovednej funkcie. Preto starším rehoľníckam nič neprikazovala, ale sama sa púšťala do každej práce. A mníšky bez váhania nasledovali príklad svojej opátky. Sv. Agnesa tak dávala ten najkrajší príklad sestrám pod svojím vedením – nikdy ich nenapomínala, príklad dávala skutkami a nie slovami.

Všetky sestry predčila v sebazapieraní a kajúcnosti. Už od 12 rokov jedla len zeleninu a chlieb zapíjaný vodou; spávala na holej zemi, ako podhlavník používala kameň – odmietala akékoľvek pohodlie. Jej kláštorná cela bola najchudobnejšia a najchladnejšia v celom kláštore, umŕtvovala sa a pestovala flagelantizmus. Modlitbu milovala natoľko, že sa jej predpísaná dĺžka času modlitieb v kláštore zdala byť príliš krátka. Bola známa svojou hlbokou oddanosťou a úctou voči Najsvätejšej sviatosti oltárnej a do kontemplatívnej modlitby sa vedela pohrúžiť natoľko, že strácala prehľad o čase.

Podľa jej prvého životopisca, dominikánskeho mnícha Raymonda z Capuy, sa raz v nedeľu tak hlboko a vrúcne pohrúžila do modlitby, že od 5. hodiny ráno až do 23. hodiny v noci bez pohnutia kľáčala na kamennej dlážke – akoby ani nežila na Zemi. Až hodinu pred polnocou sa prebrala z náboženského vytrženia a s hrôzou si uvedomila, že kvôli rozjímaniu nepristúpila tento deň k svätému prijímaniu. Podľa legendy však poslal samotný Ježiš Kristus svojho anjela, ktorý jej Najsvätejšiu sviatosť podal.

Sv. Agnesa prijíma Najsvätejšiu sviatosť oltárnu od anjela

zdroj: wikimedia commons

Ľudia ju veľmi skoro začali vnímať ako sväticu, pretože dokázala liečiť duševné i fyzické choroby. Podľa stredovekých legiend dokázala rozmnožiť chlieb a ryby podobne ako Náš Pán Ježiš Kristus v Evanjeliu sv. Matúša:

13 Keď to Ježiš počul, odobral sa odtiaľ loďkou na pusté miesto do samoty. Ale zástupy sa o tom dopyčuli a pešo išli z miest za ním. 14 Keď vystúpil a videl veľký zástup, zľutoval sa nad nimi a uzdravoval im chorých. 15 A keď sa zvečeralo, pristúpili k nemu učeníci a hovorili: „Toto miesto je pusté a čas už pokročil. Rozpusť zástupy, nech sa rozídu do dedín kúpiť si jedlo.“ 16 Ale Ježiš im povedal: „Nemusia nikam chodiť; vy im dajte jesť!“ 17 Oni mu vraveli: „Nemáme tu nič, iba päť chlebov a dve ryby.“ 18 On povedal: „Prineste mi ich sem!“ 19 Potom rozkázal, aby si zástupy posadali na trávnu. Vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával učeníkom a učeníci zástupom. 20 Všetci jedli a nasýtili sa, ba ešte nazbierali dvanásť plných košov zvyšných odrobín. 21 A tých, čo jedli, bolo asi päťtisíc mužov, okrem žien a detí. (Mt 14,13–21)

Podľa Rajmunda z Capuy sa chýr o svätici rozniesol po celom kraji. Mnoho mladých dievčat sa vďaka jej príkladu rozhodlo vstúpiť do kláštora v Procene, takže čoskoro prestala kapacita kláštora stačiť. Pokorná sv. Agnesa veľmi nerada počúvala, ako ju ľudia vychvaľovali, pretože ako to už u svätcov býva zvykom, považovala sa za tú najmenej vhodnú osobu, ktorej sa dotkla Kristova milosť a láska.

Sv. Agnesa sa vrátila na žiadosť ľudí do rodného mesta, kde sa stala vzorom

Jej rodáci z Montepulciana žiadali biskupa, aby sa vrátila do rodného mesta a to získalo veľké Božie Požehnanie z toho, že bude žiť v rodnom meste. Keď roku 1306 prišla do rodného mesta, ľudia ju hlučne a s oslavami vítali, čo jej privodilo zármutok a ľútosť. Sv. Agnesa odmietala takéto prejavy úcty, podľa nej sa úcta mala a má vzdávať jedine Trojjedinému Bohu, Panne Márii a svätcom.

Panoráma mestečka Montepulciano dnes

zdroj: wikimedia commons

Pred mestom stál kupliarsky dom, v ktorom žili prostitútky. Sv. Agnesa bola touto skutočnosťou otrasená a vyslovila želanie, aby sa z tohto domu stal útulok kajúcnosti a cnosti. Jej želanie mestská radnica okamžite splnila, len aby zaistila, že sv. Agnesa ostane navždy v meste. Dom odkúpili, prestavali na kláštor a vysvätili. V kláštore potom ostala sv. Agnesa pôsobiť ako opátka. Nasledovalo ju niekoľko mníšok z procenského kláštora a hniezdo neresti sa tak zmenilo na miesto čistoty a spásy. Čoskoro aj do tohto kláštora začali prúdiť desiatky mladých dievčat, aby zasvätili svoje životy Bohu ako mníšky.

Podľa Rajmunda z Capuy Boh obdaril sv. Agnesu mnohými vzácnymi milosťami. Dokázala aj najväčších hriešnikov presvedčiť, aby začali dbať na spásu svojej duše a mala dar uzdravovania. V jej životopise sa uvádza, že vyprosila dar kajúcnosti v neprávostiach zatvrdnutému človeku, ktorý nebol viac ako 30 rokov na spovedi. Prinavrátila zrak jednej z mníšok, ktorá oslepla a ktorú chceli rodičia z kláštora vziať, aby sa mohli

o ňu starať doma, vo svojom dome.

Sv. Agnesa dosiahla podľa informácií z jej najbližšieho okolia veľmi vysoký stupeň kontemplatívnej modlitby a sestry hovorievali o jej zjaveniach – častokrát vídala Pannu Máriu i celú Svätú rodinu. Veľakrát navštívila Florenciu s cieľom získať finančné prostriedky na výstavbu kostola Santa Maria Novella vo Florencii (domovský chrám červeného tímu v Calcio Fiorentino) a pri svojich víziách vo Florencii mala v roku 1311 víziu sv. Dominika Guzmána, zakladateľa rehole dominikánov. Na základe týchto videní potom inšpirovala sestry v kláštore, aby prijali regulu sv. Augustína a stali sa členkami dominikánskej rodiny. Vo Florencii zasahovala tiež do sporov medzi vládnucimi rodinami v meste a vďaka nej mnohé z týchto znepriatelených rodín nakoniec odložili zbrane a uprednostnili život v mieri.

Na začiatku roku 1316 sa jej zdravie výrazne zhoršilo. Lekári jej navrhli liečebnú kúru v blízkych termálnych prameňoch mestečka Chianciano Terme. Liečba však nepomohla a zdravie sv. Agnesy sa natoľko zhoršilo, že ju museli z kúpeľov preniesť do kláštora na nosidlách. Predpovedala presne dátum svojej smrti, krátko predtým než sa tak stalo, prijala Sviatosť pomazania chorých a viaticum. Na smrteľnom lôžku sa rozlúčila so všetkými sestrami kláštora, ktorým venovala aj svoje posledné slová: *„Dcéry moje, milujte sa navzájom, pretože láska je znakom Božích detí.“*

Sv. Agnesa z Montepulciana umrela 20. apríla 1317 vo veku 49 rokov. Takmer okamžite po jej smrti sa v meste rozchýrilo, že umrela ich milovaná svätica. Do mesta začali prúdiť davy pútnikov, aby sa s ňou rozlúčili.

Po smrti sa telo sv. Agnesy nerozložilo - prvý dôkaz jej svätosti

Dominikánske mníšky, ktoré pripravovali jej telo na odovzdanie zemi však hlásili, že telo sv. Agnesy z Montepulciana nevykazuje ani po troch dňoch od skonu nijaké známky smrti a rozkladu. Naopak, z mŕtveho tela sa šírila príjemná vôňa. Pochovali ju v miestnom kláštornej kostole, a keď sa po rokoch rozhodli jej ostatky premiestniť, zistili, že sú stále neporušené. Následne sa hrob svätice stal miestom mnohých pútí.

Neporušené telo sv. Agnesy z Montepulciana

zdroj: wikimedia commons

Približne 50 rokov po jej smrti napísal dominikánsky mních Rajmund z Capuy, spovedník sv. Kataríny Sienskej, prvý životopis sv. Agnesy z Montepulciana. Na vlastné oči videl telo svätice, ktorá vyzerala len akoby spala. Hrob svätice často navštevovala aj sv. Katarína Sienská, ktorá sa pri ňom veľmi rada modlila. Ďalší dominikán, Lorenzo Mariani z Ríma, napísal nový životopis sv. Agnesy z Montepulciana, v ktorom ju označoval ako sväticu.

V roku 1435 za účasti zbožného davu preniesli telesné pozostatky sv. Agnesy do kostola San Domenico v talianskom Orviete.

Sv. Agnesu z Montepulciana pápež Benedikt XIII. kanonizoval v roku 1726. K sv. Agnese z Montepulciana sa modlieva, aby hriešnici získali dar kajúcnosti. Vyzdvihuje sa jej hlboká oddanosť modlitbe. Sv. Agnesa mníškam v kláštore, ktorý viedla vždy prízvukovala obrovský význam modlitby a kládla dôraz na slová sv. Jána Zlatoústeho, v ktorých svätec hovoril:

„Ak sa rozprávaš so svojím dobrým priateľom alebo dôležitou osobou, konáš tak s najväčšou pozornosťou a taktom. Prečo teda, keď sa rozprávaš s Bohom a prosíš ho, aby Ti odpustil hriechy, bývaš duchovne lenivý, nepozorný a myseľ ti blúdi kade-tade? Modlitbu je potrebné vyslovovať úctivo a s láskou, je potrebné na modlitbe budovať svoj vnútorný život a modliť sa musíme celým srdcom, aby sme smeli veriť, že nás Boh vyslyší...“

Kostol San Domenico v Orviete

zdroj: wikimedia commons

V dominikánskom ráde slávili jej sviatok v 20. deň apríla už od 13. storočia. Sv. Agnesa z Montepulciana býva zobrazovaná v habite dominikánskej mníšky s krížom alebo krucifixom v ruke, s ľaliami alebo baránkom.

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/sv-agnesa-z-montepulciana-ucila-ako-sa-dokonale-modlit/>